

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 272 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/14)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçeleriyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereği arz ve talep olunur.

04/10/2007

<i>Nurettin Canikli</i>	<i>Sadullah Ergin</i>	<i>Nihat Ergün</i>
Giresun	Hatay	Kocaeli
<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Bekir Bozdağ</i>	<i>Ömer Çelik</i>
Kayseri	Yozgat	Adana
<i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i>	<i>Fatoş Gürkan</i>	<i>Vahit Kirişçi</i>
Adana	Adana	Adana
<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Ahmet Aydın</i>
Adana	Adana	Adıyaman
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>	<i>Fehmi Hüsrev Kutlu</i>
Adıyaman	Adıyaman	Adıyaman
<i>Sait Açba</i>	<i>Zekeriya Aslan</i>	<i>Halil Aydoğan</i>
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar
<i>Veysel Eroğlu</i>	<i>Ahmet Koca</i>	<i>Mehmet Hanifi Alır</i>
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar	Ağrı
<i>Abdülkerim Aydemir</i>	<i>Yaşar Eryılmaz</i>	<i>Cemal Kaya</i>
Ağrı	Ağrı	Ağrı
<i>Fatma Salman Kotan</i>	<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Ali Rıza Alaboyun</i>
Ağrı	Aksaray	Aksaray
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Avni Erdemir</i>	<i>Akif Gülle</i>
Aksaray	Amasya	Amasya
<i>Aşkın Asan</i>	<i>Beşir Atalay</i>	<i>Ali Babacan</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Mehmet Zafer Çağlayan</i>	<i>Cemil Çiçek</i>	<i>Zeynep Dağı</i>
Ankara	Ankara	Ankara

Reha Denemeç
Ankara

Bülent Gedikli
Ankara

<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Haluk İpek</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Salih Kapusuz</i>	<i>Burhan Kayatürk</i>	<i>Faruk Koca</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Mehmet Zekai Özcan</i>	<i>Nazmi Haluk Özdalga</i>	<i>Mustafa Said Yazıcıoğlu</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Abdurrahman Arıcı</i>	<i>Sadık Badak</i>	<i>Mevlüt Çavuşoğlu</i>
Antalya	Antalya	Antalya
<i>Yusuf Ziya İrbeç</i>	<i>Mehmet Ali Şahin</i>	<i>Saffet Kaya</i>
Antalya	Antalya	Ardahan
<i>Ertekin Çolak</i>	<i>Mehmet Erdem</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>
Artvin	Aydın	Aydın
<i>Atilla Koç</i>	<i>Ayşe Akbaş</i>	<i>İsmail Özgün</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
<i>Mehmet Cemal Öztaylan</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Ahmet Edip Uğur</i>
Balıkesir	Balıkesir	Balıkesir
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Mehmet Emin Ekmen</i>	<i>Ahmet İnal</i>
Bartın	Batman	Batman
<i>Fetani Battal</i>	<i>Ülkü Gökalp Güney</i>	<i>Fahrettin Poyraz</i>
Bayburt	Bayburt	Bilecik
<i>Kazım Ataoğlu</i>	<i>Yusuf Coşkun</i>	<i>Cevdet Yılmaz</i>
Bingöl	Bingöl	Bingöl
<i>Vahit Kiler</i>	<i>Cemal Taşar</i>	<i>Yüksel Coşkunyürek</i>
Bitlis	Bitlis	Bolu
<i>Fatih Metin</i>	<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mehmet Alp</i>
Bolu	Bolu	Burdur
<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Hayrettin Çakmak</i>
Burdur	Bursa	Bursa
<i>Faruk Çelik</i>	<i>Mehmet Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sedat Kızılcıklı</i>
Bursa	Bursa	Bursa
<i>Ali Koyuncu</i>	<i>Ali Kul</i>	<i>Mehmet Ocakden</i>
Bursa	Bursa	Bursa
<i>Mehmet Tunçak</i>	<i>Mehmet Emin Tutan</i>	<i>Mehmet Daniş</i>
Bursa	Bursa	Çanakkale
<i>Müjdat Kuşku</i>	<i>Nurettin Akman</i>	<i>Suat Kınıklioğlu</i>
Çanakkale	Çankırı	Çankırı
<i>Ahmet Aydoğmuş</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Agah Kafkas</i>
Çorum	Çorum	Çorum
<i>Murat Yıldırım</i>	<i>Mithat Ekici</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>
Çorum	Denizli	Denizli
<i>Selma Aliye Kavaf</i>	<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>M. İhsan Arslan</i>
Denizli	Denizli	Diyarbakır
<i>Kutbettin Arzu</i>	<i>Osman Aslan</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır

<i>Abdurrahman Kurt</i>	<i>Ali İhsan Merdanoğlu</i>	<i>Celal Erbay</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Düzce
<i>Metin Kaşıkoğlu</i>	<i>Yaşar Yakış</i>	<i>Necdet Budak</i>
Düzce	Düzce	Edirne
<i>Mehmet Necati Çetinkaya</i>	<i>Feyzi İşbaşaran</i>	<i>Tahir Öztürk</i>
Elazığ	Elazığ	Elazığ
<i>Faruk Septioğlu</i>	<i>Hamza Yanılmaz</i>	<i>Sebahattin Karakelle</i>
Elazığ	Elazığ	Erzincan
<i>Binali Yıldırım</i>	<i>Recep Akdağ</i>	<i>Muhyettin Aksak</i>
Erzincan	Erzurum	Erzurum
<i>Saadettin Aydın</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>	<i>İbrahim Kavaz</i>
Erzurum	Erzurum	Erzurum
<i>Hasan Murat Mercan</i>	<i>Emin Nedim Öztürk</i>	<i>Mahmut Durdu</i>
Eskişehir	Eskişehir	Gaziantep
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>İbrahim Halil Mazıcıoğlu</i>	<i>Özlem Müftüoğlu</i>
Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep
<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Fatma Şahin</i>	<i>Mehmet Şimşek</i>
Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep
<i>Nurettin Canikli</i>	<i>H. Hasan Sönmez</i>	<i>Ali Temür</i>
Giresun	Giresun	Giresun
<i>Kemalettin Aydın</i>	<i>Yahya Doğan</i>	<i>Abdulmuttalip Özbek</i>
Gümüşhane	Gümüşhane	Hakkari
<i>Rüstem Zeydan</i>	<i>Sadullah Ergin</i>	<i>Abdulahdi Kahya</i>
Hakkari	Hatay	Hatay
<i>Orhan Karasayar</i>	<i>Mustafa Öztürk</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Hatay	Hatay	Hatay
<i>Ali Güner</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Mehmet Sait Dilek</i>
İğdır	Isparta	Isparta
<i>Haydar Kemal Kurt</i>	<i>Abdülkadir Aksu</i>	<i>Güldal Akşit</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Lokman Ayva</i>	<i>Egemen Bağış</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Ayşenur Bahçekapılı</i>	<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Hüseyin Besli</i>	<i>Necat Birinci</i>	<i>Fuat Bol</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>Reha Çamuroğlu</i>	<i>Nimet Çubukçu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Alev Dedegil</i>	<i>Mehmet Beyazıt Denizolgun</i>	<i>Ömer Dinçer</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Mehmet Domaç</i>	<i>Nazım Ekren</i>	<i>İdris Güllüce</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Ertuğrul Günay</i>	<i>İrfan Gündüz</i>	<i>Halide İncekara</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul

<i>Ünal Kacır</i> İstanbul	<i>Canan Kalsın</i> İstanbul	<i>Feyzullah Kıyıklık</i> İstanbul
<i>Burhan Kuzu</i> İstanbul	<i>Mesude Nursuna Memecan</i> İstanbul	<i>Mehmet Müezzinoğlu</i> İstanbul
<i>Özlem Piltanoğlu Türköne</i> İstanbul	<i>Mehmet Sekmen</i> İstanbul	<i>Edibe Sözen</i> İstanbul
<i>Osman Gazi Yağmurdereli</i> İstanbul	<i>Hasan Kemal Yardımcı</i> İstanbul	<i>Hayati Yazıcı</i> İstanbul
<i>İbrahim Yiğit</i> İstanbul	<i>Taha Aksoy</i> İzmir	<i>Mehmet Aydın</i> İzmir
<i>Mehmet Vecdi Gönül</i> İzmir	<i>İbrahim Hasgür</i> İzmir	<i>Fatma Seniha Nühket Hotar Göksel</i> İzmir
<i>Erdal Kalkan</i> İzmir	<i>İsmail Katmerci</i> İzmir	<i>Mehmet Sayım Tekelioğlu</i> İzmir
<i>Tuğrul Yemişçi</i> İzmir	<i>Eyüp Ayar</i> Kocaeli	<i>Muzaffer Baştopçu</i> Kocaeli
<i>Nihat Ergün</i> Kocaeli	<i>Azize Sibel Gönül</i> Kocaeli	<i>Fikri Işık</i> Kocaeli
<i>Osman Pepe</i> Kocaeli	<i>Hasan Angı</i> Konya	<i>Ahmet Büyükkaklaşlar</i> Konya
<i>Muharrem Candan</i> Konya	<i>Abdullah Çetinkaya</i> Konya	<i>Orhan Erdem</i> Konya
<i>Sami Güçlü</i> Konya	<i>Mustafa Kabakcı</i> Konya	<i>Özkan Öksüz</i> Konya
<i>Kerim Özkul</i> Konya	<i>Ali Öztürk</i> Konya	<i>Hüsnü Tuna</i> Konya
<i>Harun Tüfekçi</i> Konya	<i>Ayşe Türkmenoğlu</i> Konya	<i>Soner Aksoy</i> Kütahya
<i>İsmail Hakkı Biçer</i> Kütahya	<i>Hasan Fehmi Kinay</i> Kütahya	<i>Hüsnü Ordu</i> Kütahya
<i>Hüseyin Tuğcu</i> Kütahya	<i>Öznur Çalık</i> Malatya	<i>Mahmut Mücahit Fındıklı</i> Malatya
	<i>İhsan Koca</i> Malatya	<i>Fuat Ölmeztoprak</i> Malatya
	<i>Ömer Faruk Öz</i> Malatya	<i>Mehmet Şahin</i> Malatya
<i>Bülent Arınç</i> Manisa	<i>Recai Berber</i> Manisa	<i>İsmail Bilen</i> Manisa
<i>Mehmet Çerçi</i> Manisa	<i>Hüseyin Tanrıverdi</i> Manisa	<i>Süleyman Çelebi</i> Mardin
<i>Mehmet Halit Demir</i> Mardin	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i> Mardin	<i>Cüneyt Yüksel</i> Mardin
<i>Ali Er</i> Mersin	<i>Ömer İnan</i> Mersin	<i>Kürşad Tüzmen</i> Mersin

<i>Mehmet Zafer Üskül</i>	<i>Mehmet Nil Hıdır</i>	<i>Yüksel Özden</i>
Mersin	Muğla	Muğla
<i>Seracettin Karayağız</i>	<i>Medeni Yılmaz</i>	<i>Mahmut Dede</i>
Muş	Muş	Nevşehir
<i>Ahmet Erdal Feralan</i>	<i>Rıtvan Köybaşı</i>	<i>İsmail Göksel</i>
Nevşehir	Nevşehir	Niğde
<i>Muharrem Selamoğlu</i>	<i>Eyüp Fatsa</i>	<i>Mehmet Hilmi Güler</i>
Niğde	Ordu	Ordu
<i>Mustafa Hamarat</i>	<i>Ayhan Yılmaz</i>	<i>Enver Yılmaz</i>
Ordu	Ordu	Ordu
<i>Durdu Mehmet Kastal</i>	<i>Bayram Ali Bayramoğlu</i>	<i>Lütfü Çırakoğlu</i>
Osmaniye	Rize	Rize
<i>Erol Aslan Cebeci</i>	<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Şaban Dışli</i>
Sakarya	Sakarya	Sakarya
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Recep Yıldırım</i>	<i>Cemal Yılmaz Demir</i>
Sakarya	Sakarya	Samsun
<i>Mustafa Demir</i>	<i>Suat Kılıç</i>	<i>Fatih Öztürk</i>
Samsun	Samsun	Samsun
<i>Birnur Şahinoğlu</i>	<i>Ahmet Yeni</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Samsun	Samsun	Siirt
<i>Mehmet Yılmaz Helvacıoğlu</i>	<i>Abdurrahman Dodurgalı</i>	<i>Kadir Tıngıroğlu</i>
Siirt	Sinop	Sinop
<i>Mehmet Mustafa Açıkalin</i>	<i>Osman Kılıç</i>	<i>Selami Uzun</i>
Sivas	Sivas	Sivas
<i>Hamza Yerlikaya</i>	<i>Yahya Akman</i>	<i>Çağla Aktemur Özyavuz</i>
Sivas	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Ramazan Başak</i>	<i>Sabahattin Cevheri</i>	<i>Eyyüp Cenap Gülpınar</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Zülfükar İzol</i>	<i>Mustafa Kuş</i>	<i>Abdulkadir Emin</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Abdurrahman Müfit Yetkin</i>		<i>Abdullah Veli Seyda</i>
Şanlıurfa		Şırnak

GENEL GEREKÇE

Onbirinci Cumhurbaşkanı, yürürlükteki Anayasa hükümlerine göre seçilmiş bulunduğundan, halkoyuna sunulmuş olan 31.05.2007 Tarih ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 6'ncı maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenen Geçici 18 ve Geçici 19'uncu maddeler, çerçeve 6'ncı maddesiyle birlikte konusuz kalmıştır. Halkoyulamasında kabul halinde dahi, bu maddelerin uygulama yetenekleri yoktur.

Belirtilen nedenlere bağılı olarak, işbu değişiklik teklifini hazırlama zorunluluğu doğmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Genel gerekçe doğrultusunda bir düzenlemedir.

Madde 2- Yürürlük ve halkoyuna sunulma maddesidir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No.: 2/14

8/10/2007

Karar No.: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça 4/10/2007 tarihinde Esas Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilen, “Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ve 272 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” (2/14), Komisyonumuzun 8/10/2007 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Toplantımıza Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin ve Adalet Bakanlığı temsilcileri katılmışlardır.

Teklifle, onbirinci Cumhurbaşkanının 23 üncü dönem parlamentosu tarafından, mevcut Anayasa kuralları doğrultusunda seçilmesi nedeniyle, 31/5/2007 tarihli ve 5678 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenmesi öngörülen Geçici 18 ve Geçici 19 uncu maddelerinin metinden çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu maddelerin, onbirinci Cumhurbaşkanının seçiminde uygulanma yeteneği kalmaması nedeniyle Teklifin hazırlandığı, gerekçesinde belirtilmektedir.

Komisyon Başkanı Prof.Dr. Burhan Kuzu, toplantıyı açış konuşmasında Geçici 19’uncu Maddede 11 inci Cumhurbaşkanının seçileceğine ilişkin bir hüküm olduğunu, o günün şartlarında referandum süresinin kısaltılmasına göre ayarlanmış bir sürecin öngörüldüğünü ancak Cumhurbaşkanını tarafından bu Kanunun onaylanmadığını belirterek, şahsen bu değişikliğe gerek olmadığını, tartışmalara son verilmesi açısından gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Teklif sahipleri adına Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Cumhurbaşkanını seçimlerinin her zaman krize neden olduğunu, olacağıın da muhtemel görüldüğünden böyle bir teklif hazırlandığını, referandum süresini kısaltan ayrı bir teklifin Cumhurbaşkanını tarafından onaylanmadığını, görüşülen Teklifin zemininin böyle hazırlandığını belirtmiştir. Referandum yasasındaki değişiklik onaylansa idi böylesi çelişkili bir durum ortaya çıkmamış olacaktı. Tüm partilerin tartışmaları ortadan kaldırmak yönündeki beyanlarının bu Teklifi hazırlamaya kendilerini yönelttiğini belirten Ergin, Geçici 19 uncu maddenin mevcut Cumhurbaşkanının durumunu tartışılır kılmadığını ama mevcut kaygıları gidermek ve gerginliğe son vermek amaçlarının olduğunu söylemiştir.

Bazı milletvekilleri, Teklifin Anayasaya, uluslararası normlara, hukukun temel prensiplerine aykırı olduğunu, maddelere geçilmeden reddedilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Gerekçeler hukukî olmaktan uzak siyasi niteliktedir. Yüksek Seçim Kurulu’nun görevinin başladığı süreçte iş Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkmış ve yargının görev alanına girmiştir. Seçim başlamıştır. Kanunun son maddesi maddelerin tümüyle oylanacağını içermektedir. Bu nedenle görüşülmemelidir.

Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin, daha önce 21 inci dönemde 86 ncı maddeyle ilgili bu durumun yaşandığını, yeni bir Anayasa değişikliği ile o dönemde de referandum sürecinin kesildiğini belirtmiştir.

Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet İyimaya 2001 Anayasa değişikliğinde Kanunun bir maddesinin halk oyuna sunulduğunu, sürecin önünün yeni bir Kanunla kesildiğini ve Kanunun Anayasallaşmasının sağlandığını ifade etmiştir. Kurucu iktidar gücünü kullanan nitelikli Komisyonu öz bakımından sınırlayan bir durum yoktur. Şekle dair sınırlar ve değişmesi öngörülemeyen maddeler dışında bir sınır söz konusu değildir.

Bazı üyelerimize göre referandum süreci başlamış, vatandaşlar oy kullanmaya devam etmektedirler. Bu Teklif kanunlaşırca 21 Ekimde farklı metin oylanacaktır. Daha önce oy veren vatandaşları sayıları az diye, seçim sonucuna etki etmez diye görmezlikten gelmek doğru olmayacaktır. Değişiklik doğrudan içerikle ilgilidir. Geçici 19 uncu maddenin metnin tamamıyla ilgili unsurlar içerdiği unutulmamalıdır. Çözüm Anayasal bütünlük içinde yeni düzenleme yapılmasıdır. Referandumun yaratacağı kaotik ortamı unutmamak gerekmektedir. Yüksek Seçim Kurulu önlem alma sorumluluğunun gereğini yapmalıdır. Sorumluluk almaktan, yetkilerini kullanmaktan kaçınan bir yargıyla karşı karşıyayız.

Bazı üyelerimiz parlamenter rejime ara rejim gölgesi düşürmemek için tedbirli davrandıklarını, iktidar ve ana muhalefetin Cumhurbaşkanlığı seçimini siyasi rant aracı olarak kullandıklarını, zıtlaşmanın bu dönemde de devam ettiğini belirtmişlerdir. Öncelik bu Teklifin yeni Anayasa çalışmaları çerçevesinde değerlendirilmesi olmalıdır. Hükümet böylesi sanal tartışma ortamından uzaklaşmalı, ülkenin gerçek ihtiyaçlarını çözmeye dönmelidir. Bu Kanunun tümüyle ortadan kaldırılması konusunda anlaşılamayacağı ortaya çıktığı için en azından geçici iki maddenin Kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

Geçici Maddeler, sorunu çözen maddelerdir. Böylesi bir maddeye konu sorun bir şekilde çözülmüşse, konusu kalmayan, işlevsiz maddeler haline gelirler. Yasama organı kendi gerçekleştirdiği bir düzenlemede değişiklik yapma yetkisine sahiptir. Kriz tacirliği bir tarafa bırakılmalı, iyi niyetle tartışmalı ortama son verilmelidir.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerden sonra, maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Teklifin kanun tekniğine aykırı hazırlanması nedeniyle Komisyonumuza verilen redaksiyon yetkisi çerçevesinde Teklifin başlığı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” şeklinde düzeltilerek okunmuş ve maddeleri de düzeltilmiş şekli ile okunarak görüşmeye açılmıştır. Bu çerçevede Teklifin 5678 sayılı Kanunun çerçeve 6 ncı maddesine bağlı Geçici 18 inci maddesinin Çerçeve 6 ncı maddeyle birlikte Kanun metninden çıkarılmasını öngören 1 inci, Geçici 19 uncu maddesinin Kanun metninden çıkarılmasını öngören 2 nci, yürürlük ve halk oylamasına sunulmayı düzenleyen 3 üncü maddesi ve tümü oya sunulmuş ve Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesi oya sunulmuş; Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Güldal Akşit</i>	<i>Ayşe Nur Bahçekapılı</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Hakkı Suha Okay</i>	<i>Aysel Tuğluk</i>
Sakarya	Ankara	Diyarbakır
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Durdu</i>	<i>H. Hasan Sönmez</i>	<i>Haydar Kemal Kurt</i>
Gaziantep	Giresun	Isparta
Üye	Üye	Üye
<i>Süleyman Nevzat Korkmaz</i>	<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>Sadık Yakut</i>
Isparta	Karaman	Kayseri
Üye	Üye	Üye
<i>Turgut Dibek</i>	<i>Hasan Kara</i>	<i>Atilla Kart</i>
Kırklareli	Kilis	Konya
(Muhalefetim, muhalefet şerhi ektedir)		(Muhalefet şerhimiz ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Faruk Bal</i>	<i>Hüsnü Tuna</i>	<i>İsmail Bilen</i>
Konya	Manisa	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Şahin Mengü</i>	<i>Behiç Çelik</i>	<i>Suat Kılıç</i>
Manisa	Mersin	Samsun
(Muhalefet şerhimiz vardır)		
	Üye	
	<i>Mustafa Çetin</i>	
	Uşak	

MUHALEFET ŞERHİ

5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması hakkındaki kanunu değiştiren 2/14 Esas Sayılı kanun teklifi ile ilgili Anayasa Komisyonu Raporuna aşağıda yazılı gerekçelerle muhalefet ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak; 5678 sayılı kanun teklifi ile yapılmak istenilen Anayasa değişikliği teklifinin; içerdiği mutlak çelişkiler bir tarafa, Anayasa ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması hakkındaki kanun sebebiyle 22 Temmuz tarihine yetişemeyeceğini, bu düzenlemelerin zorunlu olarak Ekim – Kasım 2007 tarihine sarkacağını, bu süre esnasında yeni Cumhurbaşkanı'nın Meclis tarafından seçilmiş olacağını, bu teklifin gündem değiştirmek amacıyla getirildiğini ve 22 Temmuz seçimlerinde siyaseten kullanılacağını ısrarla ifade ettik.

Hükümet sözcüleri ise bu teklifin 22 Temmuz'a yetişeceğini, 22 Temmuz'da çifte sandık yoluyla seçim yapılacağını ifade ettiler.

Gelinen süreçte 5678 sayılı kanun teklifinin kaçınılmaz olarak ve Anayasal anlamda kaotik bir ortam yarattığı açıktır. Bu kaotik ortam beraberinde belirsizlikler yaratmıştır. Anayasal anlamda yeni ihtilafların doğması kaçınılmazdır. Şöyle ki;

1. 21 Ekim halkoylaması süreci işlemeye başlamıştır.

5678 sayılı metne göre yurttaşlarımız sınır kapılarında oy kullanmaya başlamışlardır. 18 ve 19 uncu maddelerin metninden çıkarılması halinde ise, 21 Ekim tarihinde farklı bir metin halka sunulmuş olacaktır. Sınır kapılarında kullanılan oyların düşük sayıda olduğu, bu nedenle referandum sonucunu etkilemeyeceği yolundaki gerekçe yerinde ve doğru değildir.

Zira yapılan bu metin değişikliği doğrudan halkoylamasının içeriği ile ilgilidir. Süreç başladıktan sonra böyle bir içerik değişikliği, referandum kavramı ve konusuyla bağdaşmaz. Ayrıca 19 uncu maddenin metnin tümünü ilgilendiren ve etkileyen unsurları vardır. Halkoylamasının sıhhatini etkileyen, sakatlayan ve ihlal eden bir hal söz konusudur. Getirilen teklif öncelikle bu yönüyle hukuk ve siyaset skandalı niteliğinde olup, gayriciddi bir yaklaşımı da yansıtmaktadır.

2. Halkoylaması metninin tümünden geri alınması da hukuki belirsizliği ve Anayasal ihtilafları ortadan kaldırmayacaktır. Ancak bu suretle mevcut süreçte en az sakıncalı çözüm bulunmuş olacaktır.

Bu takdirde de dolmuş olan sakınca ve ihlallerin tümüyle giderilmesi yine söz konusu olamayacaktır. Zira Meclis iradesini ortaya koymuştur. Sürece Cumhurbaşkanı dahil olmuştur. Cumhurbaşkanı; “ben Meclisin iradesini ve kararını yeterli görmüyorum, ayrıca halkın iradesinin ortaya çıkmasında yarar görüyorum...” diyerek Anayasadan doğan referandum yetkisini kullanmıştır. Bu yetki çerçevesinde halk iradesini ortaya koymaya başlamıştır. Halkın iradesinin işlemeye başladığı bir süreçte, Meclisin kendi iradesini ortadan kaldırma girişimi, demokrasi ve hukuk devleti kavramıyla bağdaşmaz. Halk iradesini ortaya koymalıdır.

İşte bu aşamada Anayasal bütünlük içinde yeni bir düzenleme yapılması zorunluluğu vardır. Teklifin tümünden geri alınmasıyla birlikte, görev – yetki – sorumluluk dengeleri içinde ve Anayasal bütünlük içinde yeni bir düzenlemenin hemen yapılması gerekmektedir. Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesinin gündemde olduğu bir dönemde, pekala 5678 sayılı teklife konu olan düzenlemeleri de kapsayacak ve çözüm getirecek bir şekilde sağlıklı bir düzenleme yapılması mümkün olacaktır. Bu düzenlemelerin yapılmasını sağlayacak zaman aralığı mevcuttur. Bu yönüyle acil bir şekilde düzenleme yapılmasını gerektiren bir durum söz konusu değildir.

3. Yukarıda 2 nci maddede sözü edilen çalışmalar yapılmadığı, halkoylaması süreci devam ettiği ve evet oyu çıktığı takdirde ise, Anayasal anlamda yeni ihtilaf ve tartışmaların doğması kaçınılmaz olacaktır.

Yapılacak halkoylamasının sonucuna göre ortaya bir halk iradesi çıkmış olacaktır. Demokrasi-lerde nihai aşamada geçerli olan halkın iradesidir. Ortaya çıkan bu irade, 5678 sayılı teklifte sözü edildiği şekilde 11. Cumhurbaşkanı seçmiş olacaktır. Bu halk iradesi karşısında, daha evvel Meclis tarafından yapılmış olan seçimin Anayasal dayanağı kalmamış olacaktır. Bu süreç içinde, 11. Cumhurbaşkanı için halkoyuyla seçim süreci başlayacağından, bu tarihe kadar görev yapan Sayın Abdullah GÜL'ün şimdiki kadar tesis ettiği tüm işlemler yönünden meşruiyet sorunu ve tartışması başlayacaktır.

Yukarıdaki açıklamalarımızla bağlantılı olarak ifade ediyoruz. 18 ve 19 uncu maddelerin metinden çıkarılması halinde, Yüksek Seçim Kurulu'nun 11. Cumhurbaşkanı seçimi takvimini işletmesi söz konusu olabilecektir. Zira, statü hukuk kuralları gereğince, Anayasada ve yasalarda yeni bir düzenleme yapıldığında, eski kurallara göre oluşmuş hukuki durumların, yeni düzenleme ile getirilen hukuki durumlara intibakı geçici maddelerle yapılır. Şu anda görevde bulunan Sayın Cumhurbaşkanı'nın, Anayasa değişikliğinin gerçekleşmesinden sonra durumunun ne olacağını düzenleyen herhangi bir geçici madde söz konusu olmayacaktır. Bu konuda boşluk doğacaktır. 5678 sayılı yasanın halkoyuyla kabulünden sonra yeni Cumhurbaşkanı seçimi zorunlu olarak gündeme gelecektir. Halkoylamasından sonra artık bu konuda takdir ve değerlendirme yapma yetkisi tümüyle Yüksek Seçim Kurulu'na geçmektedir.

Yüksek Seçim Kurulu'nun yukarıda açıklaması yapılan süreci göz önüne alması kuvvetle muhtemeldir.

Yukarıda açıkladığımız gerekçelerle getirilen teklife muhalefet ediyoruz.

Saygılarımızla.

Hakkı Suha Okay

Ankara

Turgut Dibek

Kırklareli

Şahin Mengü

Manisa

Atilla Kart

Konya

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ GİRESUN MİLLETVEKİLİ NURETTİN CANİKLİ, HATAY MİLLETVEKİLİ SADULLAH ERGİN, KOCAELİ MİLLETVEKİLİ NİHAT ERGÜN, KAYSERİ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ELİTAŞ, YOZGAT MİLLETVEKİLİ BEKİR BOZDAĞ VE 272 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 07/11/1982 Tarih ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- 16.06.2007 Tarih ve 26534 Sayılı Resmi Gazetede halkoyuna sunulmak üzere yayımlanmış bulunan 31.05.2007 Tarih ve 5678 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 6'ncı maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenen Geçici 18'inci maddesi, metinden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 2- 16.06.2007 Tarih ve 26534 Sayılı Resmi Gazetede halkoyuna sunulmak üzere yayımlanmış bulunan 31.05.2007 Tarih ve 5678 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 6'ncı maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenen Geçici 19'uncu maddesi, metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde maddeler tümüyle oylanır.

ANAYASA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 16/6/2007 tarihli ve 26534 sayılı Resmî Gazetede halkoyuna sunulmak üzere yayımlanan 31/5/2007 tarihli ve 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesiyle 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenen geçici 18 inci maddesi çerçeve 6 ncı maddeyle birlikte metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 16/6/2007 tarihli ve 26534 sayılı Resmî Gazetede halkoyuna sunulmak üzere yayımlanan 5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6 ncı maddesiyle 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına eklenen geçici 19 uncu madde metinden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.

